

การเปรียบเทียบการเคลื่อนไหวสำหรับช่วยฝึกซ้อมมวยไทยด้วย การเรียนรู้การมองเห็น

ณพงศ์ พิพัฒน์วรกุล¹ และ นวิน เวชสุวรรณ²

¹คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพฯ

²คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพฯ

Emails: 63070219@it.kmitl.ac.th, 63070232@it.kmitl.ac.th

บทคัดย่อ

การเปรียบเทียบท่าทางผู้เรียนและครูฝึกผ่านวิดีโอ โดยทำการสร้างโครงกระดูกเพื่อนำตำแหน่งข้อต่อมาเปรียบเทียบท่าทางระหว่างผู้เรียนและครูฝึก คำนวณคะแนนความเหมือน และจับคู่เฟรมด้วยไดนามิกไทม์วอร์ปิง โดยการเปรียบเทียบท่าทางระหว่างผู้เรียนและครูฝึกมีสองวิธี คือ การเปรียบเทียบด้วยมุมข้อพับและการเปรียบเทียบด้วยทิศทางของท่อนกระดูก การคำนวณคะแนนมีทั้งการไม่กำหนดค่าถ่วงน้ำหนัก กำหนดค่าถ่วงน้ำหนักแต่ละส่วนด้วยตนเอง การกำหนดค่าถ่วงน้ำหนักอัตโนมัติและฟังก์ชันเพิ่มความต่างของคะแนน ส่วนการจับคู่เฟรมด้วยไดนามิกไทม์วอร์ปิงก็สามารถกำหนดเฟรมที่สำคัญได้ จากการทดลองพบว่าการเปรียบเทียบด้วยทิศทางของท่อนกระดูกร่วมกับการกำหนดเฟรมที่สำคัญ ซึ่งให้ความต่างระหว่างผู้เรียนที่ทำท่าเหมือนและไม่เหมือนมากที่สุดอยู่ที่ 10.89 %

คำสำคัญ – Pose estimation; Pose similarity; Pose tracking

1. บทนำ

มวยไทยเป็นศิลปะการต่อสู้แขนงหนึ่งของไทยที่มีการแพร่หลาย และยังได้รับความนิยมมากขึ้นเรื่อย ๆ ในปัจจุบัน ถ้าหากพิจารณาจากการสำรวจข้อมูลนักท่องเที่ยวต่างประเทศในปี 2559 พบว่ามีชาวต่างชาติเดินทางเพื่อมาเรียนมวยไทยกว่า 40,000 ราย [1] และจากสถิติพบว่าการสอนมวยไทยในสถานกีฬาเกือบ 4,000 แห่งใน 36 ประเทศ [2] ซึ่งสังเกตได้ว่ามวยไทยได้รับความนิยมจากต่างประเทศไม่ใช่เฉพาะในประเทศไทย และนอกจากมวยไทยจะเป็นศิลปะการต่อสู้ที่ใช้เพื่อการแข่งขันแล้ว มวยไทยยังเป็นที่นิยมในหมู่ของผู้ที่ชื่นชอบการออกกำลังกาย เนื่องจากมีการใช้หมัด เข่า ศอก และเท้า ซึ่งทำให้เกิดการเคลื่อนไหวมาก [3] ทำให้มวยไทยเป็นการออกกำลังกายรูปแบบหนึ่งที่ได้รับคามนิยมในปัจจุบัน ด้วยเหตุผลข้างต้นมวยไทยจึงเป็นที่ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางจึงทำให้ความต้องการของครูฝึกมีเพิ่มมากขึ้น

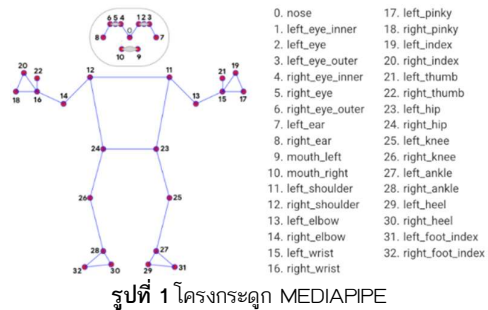
ในปัจจุบันการใช้คอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการตรวจจับการเคลื่อนไหวเป็นที่ได้รับความสนใจไม่น้อย โดยเฉพาะการตรวจจับการเคลื่อนไหวด้วยกล้อง จึงทำให้คณะผู้จัดทำมีความคิดในการพัฒนาอัลกอริทึมเพื่อตรวจจับการเคลื่อนไหวของผู้เรียนในท่าทางมวยไทยและให้คะแนนความเหมือนระหว่างผู้เรียนและครูฝึกพร้อมกับแสดงจุดที่ผิดพลาดให้ผู้เรียนได้ทราบ

2. การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1. การสร้างโครงกระดูก

ปัจจุบันมีการศึกษาเกี่ยวกับการมองเห็นของคอมพิวเตอร์มากมาย หนึ่งในนั้นคือ MediaPipe [4] MediaPipe เป็นไลบรารีสำหรับภาษา Python ซึ่งมีชุดคำสั่งสำหรับนำไปใช้ร่วมกับแอปพลิเคชันที่ต้องการประมวลผลภาพและวิดีโอ โดยมีชุดคำสั่งสำหรับการตรวจจับวัตถุ ใบหน้า และท่าทาง ซึ่ง Mediapipe มีชุดคำสั่งที่สามารถตรวจจับและสร้างโครงกระดูกของมนุษย์ได้ โดย Mediapipe ใช้หลักการ Top-down approach ซึ่งจะหาบริเวณที่มีมนุษย์ภายในเฟรม

หลังจากนั้นจึงทำการหาพิกัดของข้อต่อโดยใช้ BlazePose [5] ซึ่งเป็นอัลกอริทึมที่ใช้โครงข่ายประสาทเทียมเพื่อประมาณการพิกัดของข้อต่อ ผลลัพธ์ที่ได้จาก MediaPipe คือ พิกัด 3 มิติของข้อต่อทั้งหมด 33 ข้อต่อ ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 โครงกระดูก MEDIAPIPE

2.2. การเปรียบเทียบท่าทาง

การเปรียบเทียบท่าทางคือ การนำรูปภาพหรือวิดีโอที่มีการแสดงท่าทางไม่ว่าจะเป็นบุคคลเดียวกันหรือต่างกันมาคำนวณคะแนนความเหมือน ซึ่งทำให้มีการเปรียบเทียบท่าทางระหว่างรูปภาพ และการเปรียบเทียบระหว่างวิดีโอ

2.2.1. การเปรียบเทียบท่าทางระหว่างรูปภาพ

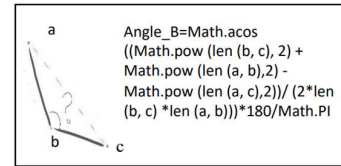
Romeo Sajina และ Marina Ivasic Kos [6] เสนอ Cosine Similarity [7] ซึ่งใช้คุณสมบัติของผลคูณเชิงสเกลาร์เพื่อหามุมระหว่าง 2 เวกเตอร์

รูปที่ 2 กรณีเวกเตอร์ชี้ไปในทิศทางเดียวกัน (ซ้าย) กรณีเวกเตอร์ชี้ไปคนละทิศทาง (ขวา)

ผลลัพธ์ของ Cosine Similarity จะได้ตั้งแต่ -1 ถึง 1 ซึ่ง -1 หมายถึงเวกเตอร์ชี้ไปคนละทิศทาง และ 1 หมายถึงเวกเตอร์ชี้ไปในทิศทางเดียวกัน

Pradnya Krishnanath Borkar, Marilyn Mathew Pulinthitha และ Ashwini Pansare [8] ได้พัฒนาเว็บแอปพลิเคชัน MatchPose ที่ให้ผู้ใช้เลือกรูปภาพท่าทางที่ต้องการเปรียบเทียบ โดยจะนำรูปภาพที่ผู้ใช้เลือกมาเปรียบเทียบกับวิดีโอจากกล้อง Webcam โดยเปรียบเทียบจากมุมทั้งหมด 4 มุม ได้แก่ มุมข้อศอก มุมเข่า มุมสะโพก มุมหัวไหล่

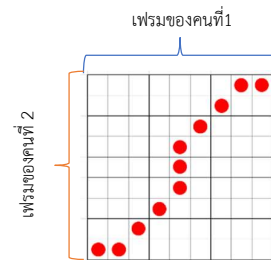
รูปที่ 3 วิธีคำนวณมุม

(ที่มา: Match Pose - A System for Comparing Pose [8])

โดยจะใช้พิกัดของข้อต่อที่เกี่ยวข้องในการหาตำแหน่งของท่อนแขนและท่อนขาควบคู่ไปด้วยเพื่อทราบทิศทางของแขนและขาว่าหมุนเข้าหรือหมุนออกจากลำตัว

2.2.2. การเปรียบเทียบท่าทางระหว่างวิดีโอ

การเปรียบเทียบท่าทางระหว่างคนสองคนที่ เป็นวิดีโอหรือลำดับภาพที่มีความยาวไม่เท่ากัน ทำให้ท่าทางที่ต้องการเปรียบเทียบอยู่ในลำดับเวลาที่แตกต่างกัน Romeo Sajina และ Marina Ivasic Kos [6] กับ เบญจรัตน์ ฉันทะประเสริฐ และเมธิมพงศ์ ชุ่มชื่น [9] ได้เสนอไดนามิกไทม์วอร์ปิง (Dynamic Time Warping) หรือ DTW ร่วมกับ Cosine Similarity เพื่อเป็นการเปรียบเทียบเฉพาะส่วนที่คล้ายกันมากที่สุดในวิดีโอ

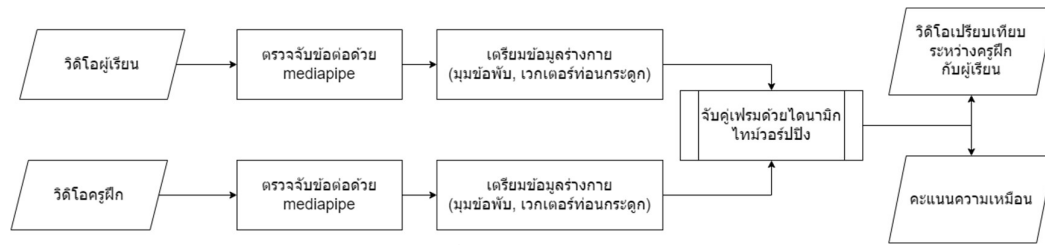
รูปที่ 4 ตัวอย่างไดนามิกไทม์วอร์ปิง

โดยแต่ละช่องคือ การเปรียบเทียบท่าทางรูปภาพกับรูปภาพของเฟรมของคนที่ 1 และคนที่ 2 และจุดสีแดงหมายถึง เฟรมของคนที่ 1 และคนที่ 2 มีความแตกต่างกันน้อยที่สุด

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินงานทั้งหมดตั้งแต่การรับวิดีโอของครูฝึกและผู้เรียน จนกระทั่งแสดงรูปภาพเปรียบเทียบท่าทางระหว่างครูฝึกและผู้เรียน

3.1. ภาพรวมของระบบ

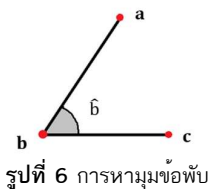
รูปที่ 5 ภาพรวมของระบบ

3.2. การเตรียมข้อมูลร่างกาย

การนำพิกัดข้อต่อทั้งหมดที่ตรวจจับด้วย Mediapipe มาคำนวณเพื่อให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถนำไปคำนวณคะแนนความเหมือนระหว่างครูฝึกและผู้เรียน โดยการเตรียมข้อมูลร่างกายแบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ การคำนวณมุมข้อพับและเวกเตอร์ท่อนกระดูก

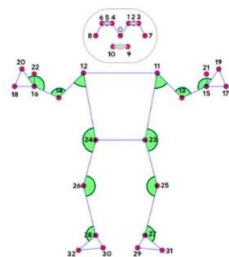
3.2.1. การคำนวณมุมข้อพับ

การคำนวณมุมข้อพับจะอาศัยพิกัดข้อต่อ 3 ข้อต่อเพื่อคำนวณมุมข้อพับ โดยมุมที่ได้จะเป็นมุมของข้อต่อที่ 2

รูปที่ 6 การหามุมข้อพับ

ซึ่งการคำนวณมุมข้อพับจะต้องคำนวณทั้ง 12 ข้อพับดังรูปที่ 7

รูปที่ 7 มุมข้อพับทั้งหมด 12 ข้อพับ

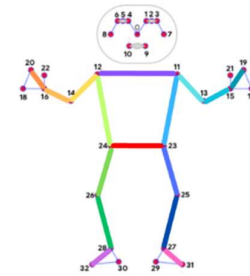
3.2.2. การคำนวณเวกเตอร์ท่อนกระดูก

การคำนวณเวกเตอร์ท่อนกระดูกจะอาศัยพิกัดข้อต่อ 2 ข้อต่อที่เป็นส่วนต้นของท่อนกระดูกและส่วนปลายของท่อนกระดูก ดังรูปที่ 8

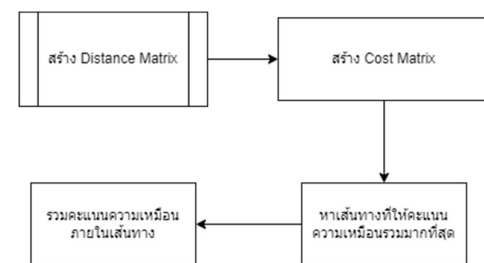
รูปที่ 8 การหาเวกเตอร์ท่อนกระดูก

ซึ่งการคำนวณเวกเตอร์ท่อนกระดูกจะต้องคำนวณทั้ง 16 ท่อนกระดูกดังรูปที่ 9

รูปที่ 9 ท่อนกระดูกทั้งหมด 16 ท่อน

3.3. การจับคู่เฟรมด้วยไดนามิกไทม์วอร์ปิง

รูปที่ 10 ภาพรวมไดนามิกไทม์วอร์ปิง

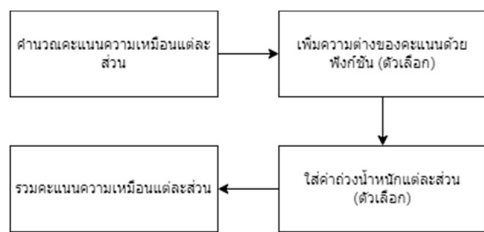
3.3.1. สร้าง Distance Matrix

Distance Matrix หรือเมทริกซ์ระยะทาง คือ เมทริกซ์ที่เก็บคะแนนความเหมือนของเฟรมผู้เรียนและครูฝึกเอาไว้ ดังตารางตัวอย่างที่ 1 โดยแถวแทนเฟรมครูฝึกและหลักแทนเฟรมผู้เรียน

ตารางที่ 1 ตัวอย่าง Distance Matrix

	X ₀	X ₁	X ₂	X ₃
y ₀	0.30988	0.36656	0.20919	0.20960
y ₁	0.20634	0.24807	0.30059	0.35681
y ₂	0.38870	0.25578	0.33571	0.34635

โดยคะแนนความเหมือนแต่ละเซลล์คือคะแนนความเหมือนทั้งร่างกาย ซึ่งจะต้องผ่านการคำนวณคะแนนความเหมือนแต่ละส่วน เพิ่มความต่างของคะแนนด้วยฟังก์ชัน (ตัวเลือก) ใส่ค่าถ่วงน้ำหนัก (ตัวเลือก) และรวมคะแนนแต่ละส่วนเข้าด้วยกัน ดังรูปที่ 11

รูปที่ 11 ภาพรวมการสร้าง Distance Matrix

- i. การคำนวณคะแนนความเหมือนแต่ละส่วน
การนำมูมข้อพับหรือท่อนกระดูกของครูฝึกและผู้เรียนที่เป็นส่วนเดียวกันมาเปรียบเทียบกับกัน เพื่อหาคะแนนความเหมือน โดยมูมข้อพับจะให้คะแนนความเหมือนด้วยการวัดความเหมือนของมูมและเวกเตอร์ท่อนกระดูกจะให้คะแนนความเหมือนด้วย Cosine Similarity โดยมีอัลฟา (α) เป็นความต่างของมูมที่ยอมรับได้

$$\gamma_{ab} = \frac{\alpha - |a-b|}{\alpha} \quad (1)$$

สมการที่ 1 แสดงวิธีการคำนวณความเหมือนของมูมครูฝึกและผู้เรียน โดยที่ γ_{ab} คือ คะแนนความเหมือนของมูมข้อพับครูฝึกกับผู้เรียน $\hat{a}$ คือ มูมข้อพับของครูฝึก $\hat{b}$ คือ มูมข้อพับของผู้เรียนและ α คือ ความต่างของมูมที่ยอมรับได้

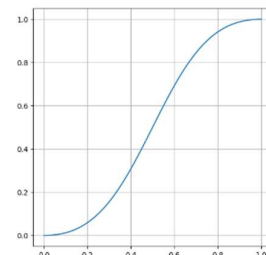
$$\delta_{ab} = \frac{a \cdot b}{\|a\| \|b\|} \cos(\alpha) \quad (2)$$

สมการที่ 2 แสดงวิธีการคำนวณ Cosine Similarity เพื่อเปรียบเทียบทิศทางท่อนกระดูกของผู้เรียนและครูฝึก

โดยที่ δ_{ab} คือ คะแนนความเหมือนของท่อนกระดูกครูฝึกกับผู้เรียน a คือ เวกเตอร์ท่อนกระดูกของครูฝึก b คือ เวกเตอร์ท่อนกระดูกของผู้เรียน $\|a\|$ คือ ขนาดของเวกเตอร์ท่อนกระดูกของครูฝึก $\|b\|$ คือ ขนาดของเวกเตอร์ท่อนกระดูกของผู้เรียน และ α คือ ความต่างของมูมที่ยอมรับได้

- ii. ฟังก์ชันเพิ่มความต่าง

การกำหนดฟังก์ชันที่ใช้เพิ่มความต่างของคะแนนหลังจากที่เปรียบเทียบแต่ละส่วนของผู้เรียนกับครูฝึก เพื่อเพิ่มคะแนนความเหมือนของส่วนที่มีความเหมือนมาก และลดคะแนนความเหมือนของส่วนที่มีความเหมือนน้อย ทำให้เพิ่มส่วนต่างของคะแนนระหว่างท่าทางที่ทำเหมือนกับไม่เหมือนให้มากขึ้น

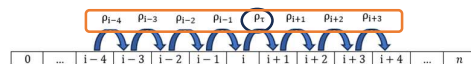
รูปที่ 12 ลักษณะฟังก์ชันเพิ่มความต่าง

- iii. กำหนดค่าถ่วงน้ำหนัก

ผู้ใช้งานกำหนดค่าถ่วงน้ำหนักแต่ละส่วนได้ด้วยตนเอง โดยสามารถกำหนดค่าถ่วงน้ำหนักได้ตามมูมข้อพับที่แสดงบนรูปที่ 7 สำหรับความเหมือนของมูมและท่อนกระดูกบนรูปที่ 9 สำหรับ Cosine Similarity ซึ่งจะนำค่าถ่วงน้ำหนักที่กำหนดแต่ละส่วนไปคูณกับคะแนนที่ได้เปรียบเทียบแล้วในส่วนนั้น ๆ การถ่วงน้ำหนักจะทำหลังจากฟังก์ชันเพิ่มคะแนนความต่าง โดยค่าเริ่มต้นคือ 1 ถ้าหากไม่ได้กำหนดค่าถ่วงน้ำหนัก

- iv. ค่าถ่วงน้ำหนักอัตโนมัติ

การหาค่าถ่วงน้ำหนักจากค่าเฉลี่ยความแตกต่างของแต่ละส่วนที่อยู่ภายในเฟรมรอบข้างของครูฝึก โดยผู้ใช้จะต้องกำหนดช่วงหรือ Window ที่ต้องการนำมาคำนวณ

รูปที่ 13 วิธีการคำนวณค่าถ่วงน้ำหนักอัตโนมัติ

v. การคำนวณคะแนนความเหมือนทั้งร่างกาย การรวมคะแนนความเหมือนแต่ละส่วนที่ผ่านการเพิ่มความต่างด้วยฟังก์ชันและถ่วงน้ำหนักแล้ว โดยจะหารด้วยค่าถ่วงน้ำหนักรวม เพื่อเป็นคะแนนรวมทั้งร่างกาย

3.3.2. สร้าง Cost Matrix

Cost Matrix หรือเมทริกซ์ต้นทุน คือ ผลรวมคะแนนความเหมือนจาก Distance Matrix ของคู่อันดับก่อนหน้าเข้ากับคู่อันดับปัจจุบัน โดยตารางที่ 2 แสดงตัวอย่างที่กำลังรวมคะแนนของ (y_1, x_2) โดยคำนวณจากตารางที่ 1 ซึ่งจะพิจารณาเฟรมก่อนดังที่ได้ไฮไลต์สีฟ้าไว้ โดยจะเลือกคะแนนความเหมือนที่มากที่สุดมาทำการรวมกับคะแนนที่ได้จาก Distance Matrix (สีแดง)

ตารางที่ 2 ตัวอย่างการรวมคะแนนของ (y_1, x_2)

	X ₀	X ₁	X ₂	X ₃
y ₀	0.30988	0.67644	0.88563	1.09523
y ₁	0.51622	0.92451	0.30059	
y ₂				

จากตารางที่ 2 จะได้ว่า $0.92451 + 0.30059 = 1.2251$ และทำการคำนวณอย่างนี้ไปจนกระทั่งเฟรมสุดท้ายของผู้เรียนและครูฝึก จะได้ผลลัพธ์ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตัวอย่าง Cost Matrix

	X ₀	X ₁	X ₂	X ₃
y ₀	0.30988	0.67644	0.88563	1.09523
y ₁	0.51622	0.92451	1.2251	1.58191
y ₂	0.90492	1.18029	1.56081	1.92826

3.3.3 หาเส้นทางที่ให้คะแนนความเหมือนรวมมากที่สุด

การหาเส้นทางที่ให้คะแนนความเหมือนรวมมากที่สุดจะทำการหาคะแนนความเหมือนแต่ละเซลล์จาก Cost Matrix โดยเริ่มจาก (y_M, x_N) จนถึง (y_0, x_0) ตารางที่ 4 ตัวอย่างการหาเส้นทางที่ให้คะแนนความเหมือนรวมมากที่สุดโดยไฮไลต์สีเหลืองคือคู่เฟรมที่อยู่ภายในเส้นทาง และไฮไลต์สีฟ้าคือคู่เฟรมที่นำมาพิจารณา โดยจะเลือกคู่เฟรมที่มีคะแนนความเหมือนมากที่สุด

ตารางที่ 4 ตัวอย่างการหาเส้นทางไดนามิกไทม์วอร์ปิง

	X ₀	X ₁	X ₂	X ₃
y ₀	0.30988	0.67644	0.88563	1.09523
y ₁	0.51622	0.92451	1.2251	1.58191
y ₂	0.90492	1.18029	1.56081	1.92826

ตารางที่ 5 ตัวอย่างเส้นทางไดนามิกไทม์วอร์ปิง

	X ₀	X ₁	X ₂	X ₃
y ₀	0.30988	0.67644	0.88563	1.09523
y ₁	0.51622	0.92451	1.2251	1.58191
y ₂	0.90492	1.18029	1.56081	1.92826

3.3.4. รวมคะแนนความเหมือนภายในเส้นทาง

จากตารางที่ 5 การเปรียบเทียบนี้จะได้คะแนนความเหมือนที่ผ่านการ Normalize แล้วเท่ากับคู่เฟรมสุดท้ายของผู้เรียนและครูฝึกหารกับจำนวนคู่เฟรมภายในเส้นทางหรือก็คือ $1.92826 / 6 = 0.3214$

3.4. ไดนามิกไทม์วอร์ปิงร่วมกับเฟรมที่สำคัญ

การหาเส้นทางของไดนามิกไทม์วอร์ปิงจะเป็นการหาเส้นทางที่มีคะแนนความเหมือนมากที่สุดจากเมทริกซ์ต้นทุน ดังนั้นหากมีเฟรมที่ทำท่าทางแตกต่างกันมากแต่ได้รับผลกระทบจากการรวมคะแนนจากเฟรมก่อนหน้าทำให้คะแนนความเหมือนมีมากกว่าที่ควร อาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการจับคู่เฟรมได้ การทำไดนามิกไทม์วอร์ปิงร่วมกับเฟรมที่สำคัญจะเสมือนบังคับให้คู่เฟรมที่สำคัญอยู่ในเส้นทาง โดยผู้ใช้งานจะกำหนดเฟรมที่สำคัญของครูฝึก และระบบจะทำการจับคู่เฟรมของผู้เรียนที่ตรงกับเฟรมที่สำคัญของครูฝึกจากเมทริกซ์ระยะทาง หลังจากนั้นจึงหาเส้นทางและเฉลี่ยคะแนนความเหมือนจากเมทริกซ์ย่อยเหล่านั้น

4. ผลการศึกษา

เป็นการนำเสนอผลการศึกษการเปรียบเทียบความเหมือนทั้งสองวิธีร่วมกับการคำนวณคะแนนแบบกำหนดค่าถ่วงน้ำหนัก ค่าถ่วงน้ำหนักอัตโนมัติ ฟังก์ชันเพิ่มความต่าง และเฟรมที่สำคัญ

4.1. เงื่อนไขการทดลอง

ในการทดลองจะมีการกำหนดความต่างของมุมที่ยอมรับได้ (α) เท่ากับ 180 90 และ 45 องศา โดยแต่ละขนาดจะมีคะแนนดังตารางที่ 6 และ 7

ตารางที่ 6 คะแนนเฉลี่ยแต่ละความต่างของมุมที่ยอมรับได้ (ความเหมือนมุม)

	เท่าเดียวกัน	คนละท่า	ความต่าง
180 องศา	0.9448	0.9356	0.0092
90 องศา	0.9448	0.9252	0.0196
45 องศา	0.9448	0.8999	0.0449

ตารางที่ 7 คะแนนเฉลี่ยแต่ละความต่างของมุมที่ยอมรับได้ (Cosine Similarity)

	เท่าเดียวกัน	คนละท่า	ความต่าง
180 องศา	0.9602	0.944	0.0162
90 องศา	0.9602	0.9264	0.033805
45 องศา	0.9602	0.8153	0.144894

จากการทดลองกำหนดความต่างของมุมที่ยอมรับได้ที่ 180 90 และ 45 องศาจะเห็นว่า 45 องศาให้ความแตกต่างระหว่างท่าเท่าเดียวกันกับคนละท่ามากที่สุด

4.2. วิดีโอผู้เรียนและครูฝึก

วิดีโอครูฝึกได้นำมาจากชุดการออกกำลังกายด้วยยูทิลิตี้มวยไทย ของโครงการศิลปวัฒนธรรมไทย ซึ่งเน้นไปที่การใช้อาวุธทั่วไป โดยนำบางส่วนของวิดีโอที่ถ่ายเห็นครูฝึกท่วงท่าร่างกายตั้งแต่หัวจรดเท้า ไม่มีการเปลี่ยนมุมมองระหว่างการเคลื่อนไหวมาเป็นวิดีโอครูฝึกส่วนท่าทางที่นำมาทดลองได้แก่ เข้าตรงหลัง เข้าน้อยหน้า เตะเฉียงหน้า สกอกเฉียงตีขึ้นหน้าและหมัดกระแทกหน้า โดยท่าทางทั้งหมดอยู่ในท่าจรดมวยด้วยเหลี่ยมขวา ซึ่งท่าทางที่ลงท้ายด้วย “หลัง” คือ การออกท่าทางด้วยแขนหรือขาที่อยู่ด้านหลัง (ข้างขวา) และท่าทางที่ลงท้ายด้วย “หน้า” คือ การออกท่าทางด้วยแขนหรือขาที่อยู่ด้านหน้า (ข้างซ้าย)

วิดีโอผู้เรียนได้จากการถ่ายทำ ด้วยกล้องโทรศัพท์มือถือ ที่มีความละเอียด 1280 x 720 30 เฟรมต่อวินาที ถ่ายทำแนวนอน ผู้ถ่ายทำอยู่ห่างจากตัวกล้อง

ประมาณ 2 เมตร และเห็นทั่วทั้งร่างกาย โดยมีทั้งหมด 30 วิดีโอ

ตารางที่ 8 จำนวนวิดีโอผู้เรียนแต่ละท่าทาง

ชื่อท่า	จำนวนผู้เรียนทั้งหมด	จำนวนวิดีโอทั้งหมด
เข้าตรงหลัง	5	6
เข้าน้อยหน้า	3	4
เตะเฉียงหน้า	5	6
สกอกเฉียงตีขึ้นหน้า	6	8
หมัดกระแทกหน้า	5	6

4.3. การเปรียบเทียบท่าทางผู้เรียนกับครูฝึก

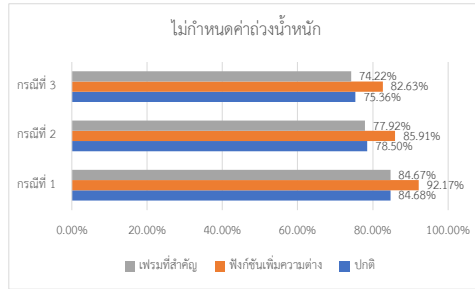
เปรียบเทียบท่าทางระหว่างครูฝึกกับผู้เรียนด้วย ความเหมือนของมุมและ Cosine Similarity พร้อมกับกำหนดค่าถ่วงน้ำหนัก เพิ่มความต่างด้วยฟังก์ชัน และเฟรมที่สำคัญ โดยกำหนดขนาดของมุมที่คาดว่าจะแตกต่างกันที่สุด (α) อยู่ที่ 45 องศา (เนื่องจากทำให้เห็นความต่างของคะแนนระหว่างผู้เรียนที่ทำท่าทางเหมือนกับไม่เหมือนครูฝึกมากที่สุด) โดยจะจำแนกการเปรียบเทียบเป็น 3 กรณี (case) ดังนี้ กรณีที่ 1 คือ การเปรียบเทียบผู้เรียนที่ทำท่าทางครั้งเดียวกัน แต่มุมกล้องแตกต่างกัน กรณีที่ 2 คือ การเปรียบเทียบผู้เรียนที่แสดงท่าทางเดียวกันกับครูฝึก และกรณีที่ 3 คือ การเปรียบเทียบผู้เรียนที่ทำท่าทางแตกต่างกับครูฝึก

ตารางที่ 9 จำนวนวิดีโอแต่ละกรณี

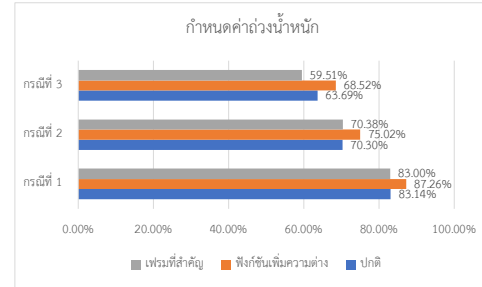
กรณี	จำนวนคลิป
กรณีที่ 1	7
กรณีที่ 2	30
กรณีที่ 3	120

4.3.1. ความเหมือนของมุม

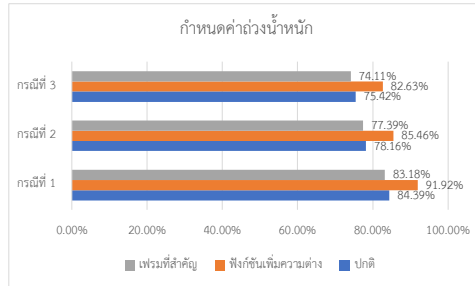
เปรียบเทียบด้วยวิธีการเปรียบเทียบความเหมือนด้วยความเหมือนของมุม และวิธีการให้คะแนนแบบ ไม่กำหนดค่าถ่วงน้ำหนัก กำหนดค่าถ่วงน้ำหนัก และค่าถ่วงน้ำหนักอัตโนมัติ โดยแต่ละแบบจะมีการเพิ่มความต่างด้วยฟังก์ชัน และการกำหนดเฟรมที่สำคัญ

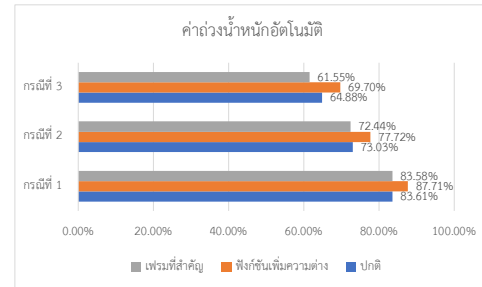
รูปที่ 14 คะแนนความเหมือนเฉลี่ย ไม่มีการกำหนดค่าถ่วงน้ำหนัก

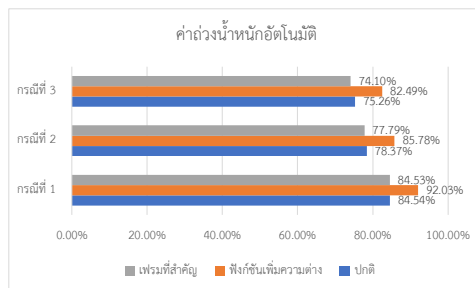
รูปที่ 18 คะแนนความเหมือนเฉลี่ย มีการกำหนดค่าถ่วงน้ำหนัก

รูปที่ 15 คะแนนความเหมือนเฉลี่ย มีการกำหนดค่าถ่วงน้ำหนัก

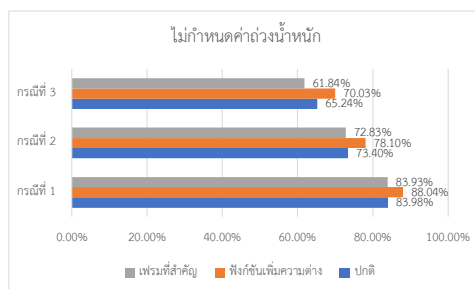
รูปที่ 19 คะแนนความเหมือนเฉลี่ย มีค่าถ่วงน้ำหนักอัตโนมัติ

รูปที่ 16 คะแนนความเหมือนเฉลี่ย มีค่าถ่วงน้ำหนักอัตโนมัติ

4.3.2. Cosine Similarity

เปรียบเทียบกับวิธีการเปรียบเทียบความเหมือนด้วย Cosine Similarity และวิธีการให้คะแนนแบบ ไม่กำหนดค่าถ่วงน้ำหนัก กำหนดค่าถ่วงน้ำหนัก และค่าถ่วงน้ำหนักอัตโนมัติ โดยแต่ละแบบจะมีการเพิ่มความต่างด้วยฟังก์ชัน และการกำหนดเฟรมที่สำคัญ

รูปที่ 17 คะแนนความเหมือนเฉลี่ย ไม่มีการกำหนดค่าถ่วงน้ำหนัก

5. บทสรุป

5.1. สรุปผลการทดลอง

จากการทดลองด้วยการทำไดนามิกไทม์วอร์ปปีง โดยใช้ Cosine Similarity และความเหมือนของมุมในการให้คะแนนแต่ละส่วน พบว่า Cosine Similarity เหมาะกับท่าทางที่ต้องการความละเอียดในการออกท่าทาง เช่น ต้องการดูแยกทั้งทิศทางปลายแขนกับต้นแขนว่าเหมือนครูฝึกหรือไม่ ส่วนความเหมือนของมุมจะเหมาะกับท่าทางที่ต้องการสังเกตบริเวณนั้น เช่น ครูฝึกต้องการให้งอแขน โดยทั้ง 2 วิธีดังกล่าวสามารถใส่กำหนดค่าถ่วงน้ำหนักเฉพาะส่วน ฟังก์ชันเพิ่มความต่าง คะแนน และเฟรมที่สำคัญได้ ซึ่งแต่ละวิธีการก็มีข้อดีและข้อจำกัดแตกต่างกันไป

ตารางที่ 10 ข้อดีและข้อจำกัดของแต่ละวิธี

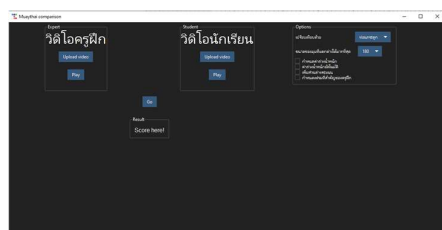
ชื่อวิธีการ	ข้อดี	ข้อจำกัด
การกำหนดค่าถ่วงน้ำหนัก	ให้ความสำคัญกับส่วนที่ต้องการ	ต้องทราบส่วนที่สำคัญของท่าทาง

ตารางที่ 10 (ต่อ) ข้อดีและข้อจำกัดของแต่ละวิธี

การกำหนดค่าถ่วงน้ำหนักโดยอัตโนมัติ	ให้ความสำคัญกับส่วนที่มีการเคลื่อนไหวมาก	หากส่วนที่ไม่สำคัญเคลื่อนไหวมากจะทำให้ให้ความสำคัญกับส่วนนั้นด้วย
การเพิ่มความต่างของคะแนนด้วยฟังก์ชัน	ทำให้เห็นคะแนนความเหมือนชัดเจนขึ้น	เพิ่มหรือลดคะแนนมากเกินไปจนความเป็นจริง
การกำหนดเฟรมที่สำคัญ	ลดความผิดพลาดของการจับคู่เฟรมที่คล้ายคลึงกันแต่ไม่ใช่คู่เฟรมที่ถูกต้องให้น้อยลง	ต้องทำการเลือกเฟรมที่สำคัญให้มีความเป็นเอกลักษณ์ไม่ซ้ำกับท่าทางอื่น ๆ

5.2. การนำไปใช้งาน

ทางผู้จัดทำได้ทำโปรแกรมอย่างง่ายมาเพื่อนำไปเปรียบเทียบกับวิดีโอของครูฝึกและผู้เรียน ดังรูปที่ 20

รูปที่ 20 โปรแกรมอย่างง่าย

เอกสารอ้างอิง

- [1] “วิว ไทยแลนด์!!! เผย 10 อันดับชาวต่างชาติที่นิยมเดินทางมาเรียนมวยไทยมากที่สุด,” MGR Online, 16 June 2017. [Online]. Available: <https://mgronline.com/travel/detail/9600000061556>. [Accessed 28 March 2023].
- [2] P. Katchwattana, “‘ธุรกิจ มวยไทย4.0’ ต้นแบบธุรกิจกีฬาเพื่อหนุนธุรกิจท่องเที่ยว

- ขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยให้ไปไกลกว่าเดิม,” salika, 3 January 2019. [Online]. Available: <https://www.salika.co/2019/01/03/thailand-boxing-business-4-0/>. [Accessed 28 March 2023].
- [3] Glimmergirl, “มาต่อกันใหม่!?!8 ประโยชน์เร่ๆจากการชกมวย,” trueplookpanya, 15 January 2018. [Online]. Available: <https://www.trueplookpanya.com/blog/content/65038-bwomhea-bwom->. [Accessed 28 March 2023].
- [4] "MediaPipe Pose," [Online]. Available: <https://google.github.io/mediapipe/solutions/pose.html>. [Accessed 2 April 2023].
- [5] V. Bazarevsky, I. Grishchenko, K. Raveendran, T. Zhu, F. Zhang, and M. Grundmann, “BlazePose: On-device Real-time Body Pose tracking”, CoRR, vol. abs/2006.10204, 2020.
- [6] R. Sajina and M. Ivasic Kos. “Pose estimation, tracking and comparison.” [Online]. Available: https://www.inf.uniri.hr/images/studiji/poslijediplomski/kvalifikacijski/Sajina_kvalifikacijski.pdf
- [7] S. Prabhakaran, "Cosine Similarity – Understanding the math and how it works (with python codes)," machinelearningplus, 22 October 2018. [Online]. Available: <https://www.machinelearningplus.com/nlp/cosine-similarity/>. [Accessed 1 April 2023].
- [8] P. Krishnanath Borkar , M. Mathew Pulinithitha and A.Pansare, 2019, Match Pose – A System for Comparing Poses, INTERNATIONAL JOURNAL OF ENGINEERING RESEARCH & TECHNOLOGY (IJERT) Volume 08, Issue 10 (October 2019).
- [9] B. Chantaprasert and P. Phadermpong., " Muay Thai Training System.," King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang, Bangkok, 2019.